

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

СИЛАБАС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурсозбереження та організаційно-економічні засади розвитку органічного виробництва в аграрних підприємствах

Освітньо-наукова програма «Економіка»

Спеціальність 051 Економіка

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Освітній ступінь доктор філософії

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Розробник: Самойлик Юлія, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, доктор економічних наук, доцент

Гарант ОП: Петро Макаренко, завідувач, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д.е.н., професор

Полтава
2020/2021 н.р.

1. Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Ресурсозбереження та організаційно-економічні засади розвитку органічного виробництва в аграрних підприємствах
Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Мова викладання	державна
Контактні дані розробника	Викладач: Самойлик Юлія, доктор економічних наук, доцент Контакти: ауд. 473, навчальний корпус № 4, e-mail: iuliia.samoilyk@gmail.com , тел. 0665266704, https://www.pdaa.edu.ua/people/samoilyk-yuliya-vasylivna
Рівень вищої освіти	Освітньо-науковий рівень доктор філософії
Спеціальність	Освітньо-наукова програма «Економіка» Спеціальність 051 Економіка Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	<p>Передумовами для вивчення дисципліни «Ресурсозбереження та організаційно-економічні засади розвитку органічного виробництва в аграрних підприємствах» є навчальні дисципліни, які були вивчені здобувачами наукового ступеня доктора філософії раніше, а саме: «Економіка підприємства-системно функціональний контекст», «Проблеми розвитку економіки в дисертаційних дослідженнях», «Стратегічні напрями розвитку аграрної галузі і підприємств»</p> <p>Вивчення курсу базується на законах України, указах Президента України, постановках Кабінету Міністрів України та інших нормативних актах та документах, які регулюють та впливають на економічну діяльність підприємства та механізм формування стратегії підприємства.</p>

Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни: оволодіння науково-теоретичними, методологічними та практичними навиками з питань розроблення програм ресурсозбереження, обґрунтування стратегії розвитку органічного виробництва в аграрних підприємствах, формування вмінь стратегічного аналізу в контексті розв'язання актуальних проблем ресурсозбереження та розвитку організаційного виробництва в аграрних підприємствах в контексті забезпечення продовольчої безпеки.

Завдання навчальної дисципліни: набуття загальнотеоретичних знань з питань ресурсозбереження та розвитку органічного виробництва в аграрних підприємствах; опрацювання методів оцінювання ефективності ресурсовикористання та ефективності органічного виробництва; формування уявлення про перспективи розвитку органічного виробництва в аграрних підприємствах; оволодіння методиками перспективного планування та розроблення програм підвищення ефективності ресурсозбереження та розроблення організаційно-економічних засад розвитку органічного виробництва; опрацювання державних нормативно-правових актів в галузі ресурсозбереження та розвитку органічного виробництва; опрацювання прогресивних закордонних практик щодо ресурсозбереження та розвитку органічного виробництва; розроблення науково обґрунтованих моделей ресурсозбереження та розвитку органічного виробництва в аграрних підприємствах.

Компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 1.1. Вміння виявляти причинно-наслідкові зв'язки, що виникають у процесі наукового дослідження економічних процесів та явищ та розробляти проекти програм розвитку економічних об'єктів.

Фахові компетентності:

ФК 1.1. Здатність до критичного аналізу проблематики, пов'язаної зі специфікою розвитку аграрного сектору економіки, та формування наукових гіпотез щодо вирішення актуальних економічних проблем в умовах обмеженості ресурсів.

ФК 1.2. Здатність до імплементації міжнародних практик вирішення важливих економічних проблем на науковому рівні.

Програмні результати навчання:

ПРН 1.1. Вміти планувати, проектувати, розробляти проекти наукового обґрунтованих рішень з урахуванням економічних, соціальних та екологічних вимог національного та міжнародного рівнів.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Види економічних ресурсів та особливості ресурсовикористання в аграрній сфері.

Тема 2. Показники та критерії ефективності використання ресурсів.

Тема 3. Програми, методи та особливості ресурсозбереження в аграрному підприємстві.

Тема 4. Сутність органічного виробництва.

Тема 5. Тенденції розвитку органічного виробництва в Україні і світі.

Тема 6. Характеристика еко-інновацій та їх ролі в аграрному секторі економіки.

Тема 7. Ресурсне обґрунтування проектів з органічного виробництва в аграрному підприємстві.

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 120 год. Кількість кредитів – 4. Форма сем. контролю – залік.

Структура курсу**Оцінювання результатів навчання**

ПРН	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 1.1. Вміти планувати, проектувати, розробляти проекти наукового обґрунтованих рішень з урахуванням економічних, соціальних та екологічних вимог національного та міжнародного рівнів.	<p>словесні методи: лекція, бесіда, опитування</p> <p>наочні методи: демонстрування, ілюстрування</p> <p>практичні методи: вправи, практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою:</p> <p><i>а) конспектування, д) підготовка наукового видання,</i></p> <p>методи самостійної роботи вдома: завдання самостійної роботи</p> <p>робота під керівництвом викладача: виконання практичних завдань</p> <p>методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу; ситуації новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації</p> <p>методи усного контролю: обговорення теоретичних питань, доповіді, дискусії</p> <p>методи письмового контролю: письмове виконання практичних завдань</p> <p>тестовий контроль: розв'язування тестів</p> <p>інтерактивні методи: дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій; мозковий штурм</p> <p>комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - розв'язування тестів; - доповідь; - презентація; - виконання завдань самостійної роботи (письмове виконання практичного завдання).

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

10. Критерії успішного опанування програмних результатів навчання (4-й семестр)

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок балів
ПРН 1. Вміти планувати, проектувати, розробляти проекти наукового обґрунтованих рішень з урахуванням економічних, соціальних та екологічних вимог національного та міжнародного рівнів.	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форми оцінювання результатів навчання (4-й семестр)

Програмні результати навчання	Форма оцінювання							
	Усне опитування		Тестовий поточний контроль		Виконання завдань самостійної роботи (Підготовка статті, виступи, доповіді, презентації)		Розв'язування задач та ситуаційних завдань (кейсів)	
	Мін к-сть балів	Макс к-сть балів	Мін к-сть балів	Макс к-сть балів	Мін к-сть балів	Макс к-сть балів	Мін к-сть балів	Макс к-сть балів
ПРН 1. Вміти планувати, проектувати, розробляти проекти наукового обґрунтованих рішень з урахуванням економічних, соціальних та екологічних вимог національного та міжнародного рівнів.	13	21	13	21	17	29	17	29
Всього	12	20	12	20	18	30	18	30

Форми, шкала та критерії оцінювання **результатів навчання** при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- **усне опитування:** (0-3 бали); 0 балів – здобувач не готовий до відповіді або відповіді не вірні; 1 бал – відповіді правильні, але не достатньо обґрунтовані, 2 бали – відповіді чіткі, розгорнуті; 3 – відповіді чіткі, розгорнуті, з відповідними прикладами з чіткими відповідями на додаткові уточнюючі питання;
- **розв'язування тестів** (0 – 1 бал). 0 балів – відповіді невірні; 1 бал – відповіді вірні;
- **виконання завдань самостійної роботи: підготовка статті, виступи, доповіді, презентації:** (0-4 бали); 0 балів – здобувач не підготував завдання самостійної роботи; 1 бал – підготовлено понад 50 % завдань самостійної роботи, 2 бали – підготовлено понад 70 % завдань самостійної роботи; 3 бали – підготовлено понад 70 % завдань самостійної роботи; 4 бали – підготовлено всі завдання самостійної роботи;
- **виконання вправ (розв'язування задач та ситуаційних завдань (кейсів) на практичних заняттях** (0 – 2 бали): 0 балів – здобувач не виконав передбачений обсяг завдань; 1 – бал здобувач виконав завдання не в повному обсязі; 2 бали завдання виконано в повному обсязі.

Форма проведення підсумкового контролю згідно робочого та навчального плану – залік.

Політика оцінювання **Академічна доброчесність:**

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Дедлайни та перекладання:

Практичні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Перекладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Самойлик Ю.В. Агропродовольчий ринок: розвиток в умовах глобалізаційних викликів економіки: монографія. Полтава, 2018. 494 с.
2. Samoilyk Iu. Development indicators of agricultural sector in the world. *Mechanisms of interaction between competitiveness and innovation in modern international economic relations: collective monograph* / edited by M.Bezpartochnyi, in 4 Vol. / ISMA University. Riga: "Landmark" SIA, 2017. Vol.4. pp. 128-137.
3. Samoilyk Iu. Industry features of structuring of agricultural markets. *Formation of modern social, economic and organizational mechanisms development of entities agrarian business: collective monograph.* / edited by M. Bezpartochnyi / ISMA University. – Riga: "Landmark" SIA, 2017. 180 p.
4. Samoilyk Iu. Strategic estimations and vectors of Ukraine's social and economic development in the conditions of european integration and the world partnership monograph / edited by V. Yatsenko. Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom. 2017. pp. 308-318.
5. Самойлик Ю.В. Агропродовольчий ринок в умовах економічних змін: суть і класифікація. *Управління соціально-економічним розвитком в умовах змін: монографія* / [заг. ред. д. держ. упр., професора Т.М. Лозинської]: Полтавська державна аграрна академія. Полтава : ФОП Гаража М.Ф., ТОВ Сімон, 2017. С. 9-20.
6. Самойлик Ю.В. Механізм підвищення енергоефективності виробництва продукції в аграрному секторі економіки. *Енергоефективність економіки: проблеми сьогодення та майбутнього: колективна монографія* / за заг. ред. В.Я. Чевганової. Полтава: ПолтНТУ, 2017. С. 34-46.
7. Самойлик Ю.В. Соціально-економічна сутність ринку в умовах глобалізації. *Соціально-економічні аспекти розвитку економіки підприємства: монографія* / під заг. ред. д.е.н., проф. О.Б. Чернеги, Донецька нац.ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Кривий Ріг. ФОП Залозний В.В., 2017. С. 191-209.
8. Семенов В. Ф., Сіваченко І. Ю., Федоряка В. П. Кирилова О. Л. Основи агробізнесу: Навч. посіб. / За ред. В. Ф. Семенова, І. Ю. Сіваченка. Одеса: ОКФА, 1997.
9. Семенов В. Ф., Сіваченко І. Ю., Федоряка В. П. Загальний курс агробізнесу: Навч. посіб. / За ред. В. Ф. Семенова, І. Ю. Сіваченка. К.: Знання, КОО, 2000.
10. Сіваченко І. Ю. Міжнародний агробізнес: Навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2003.
11. Формування та функціонування ринку агропромислової продукції: Практич. посіб. / За ред. П. Т. Саблука. К.: ІАЕ, 2000. 556 с.
12. Аграрний маркетинг. За ред. П.І. Островського. К.: Центр навчальної літератури. 2006. С. 34–35.

13. Коваленко Ю.С. Аграрний ринок України: організація та управління К. : ІАЕ УААН, 1998. 108 с.
14. Організаційно-економічна модернізація аграрної сфери : наукова доповідь / за заг.ред. акад. НААН П.Т. Саблука. К. : ННЦ ІАЕ, 2011. 342 с.
15. Стратегічне управління інноваційною діяльністю як основа економічної безпеки національної економіки : монографія / М.В. Гаман, О.І. Дацій, М.Х. Корецький та ін. Донецьк : ТОВ "Юго-Восток", 2008. 281 с.
16. Топ 100 латифундистів України / Национальный агропортал латифундистов. веб-сайт. URL: <http://latifundist.com>.
17. Топ-200. Рейтинг агрокомпаній України. веб-сайт. URL: <http://delo.ua>.
18. Beventer E. and Fon Hampe J. Basic knowledge of the market economy in eight lectures: 1993. P. 176.
19. BusinessDictionary. веб-сайт. URL: <http://www.businessdictionary.com/definition/market.html>
20. Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини: Закон України від 03.09.2013 № 425-VII – База даних "Законодавство України" / ВР України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/425-18>
21. Про внесення змін до Закону України "Про сільськогосподарську кооперацію": Закон України від 20.11.2012 р. № 5459-17. База даних "Законодавство України" / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>
22. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України № 237/96-ВР від 07.06.96. База даних "Законодавство України" / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80>
23. Про захист економічної конкуренції: Закон України № 2210-III від 11.01.2001. База даних "Законодавство України" / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>
24. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 23.12.1997 р. за № 771/97-ВР. База даних "Законодавство України" / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80>
25. Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції: проект закону номер реєстрації № 5448 від 24.11.2016. База даних "Законодавство України" / ВР України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60576
26. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15.05.2003 № 742-IV. База даних "Законодавство України" / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/742-15>
27. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 10.07.2003 р. № 1087-IV. База даних "Законодавство України" / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>

11. Інформаційні ресурси

28. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ) – (Stock market infrastructure development agency of Ukraine(SMIDA). web-site. URL: <https://smida.gov.ua/>
29. Аграрне інформаційне агентство. web-site. URL: <http://agravery.com/uk/posts/show/top-10-tovariv-agrarnogo-eksportu-z-ukraini-u-2017>
30. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. веб-сайт. URL: <http://sfs.gov.ua/> (дата звернення: 19.03.2018).
31. Офіційний сайт Європейської Комісії. веб-сайт. URL: http://ec.europa.eu/taxation_customs/ (дата звернення: 19.03.2018).
32. Офіційний сайт Співки виробників органічних сертифікованих продуктів. веб-сайт. URL: www.organicukraine.org.ua (дата звернення: 12.02.2018).

33. Офіційний сайт статистичної служби Європейського Союзу (EUROSTAT). веб-сайт. URL: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/> (дата звернення: 19.03.2018).
34. Офіційний сайт ТОВ “Органік стандарт”. веб-сайт. URL: www.organicstandard.com.ua (дата звернення: 12.02.2018).
35. Офіційний сайт ВГО “Союз учасників сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів України”. веб-сайт. URL: <http://www.coop-union.org.ua> (дата звернення: 12.02.2018).
36. Статистичні дані FAOSTAT. веб-сайт. URL: <http://faostat3.fao.org/gateway/go/to/download/FB/FBS/E>
37. Agriculture, value added. web-site. URL: <https://data.worldbank.org/indicator>
38. Global Organic Market Access (GOMA). A project of FAO, IFOAM and UNCTAD. web-site. URL: <http://www.goma-organic.org/about/project>
39. Globalization. Stanford Encyclopedia of Philosophy. веб-сайт. URL: <http://plato.stanford.edu/en-tres/globalization/>
40. KOF Globalisation Index. web-site. URL: <https://www.kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/kof-globalisation-index.html>
41. Major agribusiness website. <https://latifundist.com/rating>
42. The Global Competitiveness Report 2017–2018. 393 p. web-site. URL: <http://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf>
57. The global risks report 2018 web-site. URL: <https://www.weforum.org/reports/the-global-risks-report-2018>
58. U.S. department of agriculture. web-site. URL: <https://www.usda.gov>
59. Ukrainian Organic Business Directory / Органік Бізнес-довідник України – 2014. – 406 с. веб-сайт. URL: www.ukraine.fibl.org/index.php?id=ua-publications
60. Ukrstat / Economic Statistics / Economic activities / Agriculture, forestry and fishing households-households. Official site of the State Statistics Service of Ukraine. web-site. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
61. Understanding The WTO. What We Stand For. web-site. URL: https://www.COT.org/english/theCOT_e/whatis_e/what_stand_for_e.htm